

**Startnotitie Alternatieve
maatregelen voor de aanleg
van Verdiepingen in de
Loosdrechtse Plassen in
relatie tot de Europese
Kader Richtlijn Water**

Aanleiding.

In de gemeente Wijdmeren ligt het Loosdrechts Plassengebied, ook wel de “Watertuin van Nederland” genoemd. Dit gebied bestaat uit vijf aan elkaar verbonden plassen met een oppervlakte van ruim 4.000 hectare, met circa 1.000 ha bevaarbaar water. Dit oorspronkelijk verveende gebied is in de 14^e eeuw door turfwinning ontstaan. Het legakkerpatroon van kort na de veenwinning is nu alleen nog aanwezig in de westzijde van het gebied. In het middengedeelte zijn door afslag van de legakkers en door zandwinning open plassen ontstaan. Vooral sedert de Tweede Wereldoorlog zijn de plassen door de waterrecreatie ontdekt. Helaas is er in de plassen momenteel een groot knelpunt aanwezig, te weten de baggerproblematiek. De aanwezigheid van grote hoeveelheden baggerspecie, alsmede de gehele siddynamiek (doorzicht belemmerend fijn slib), belemmert niet alleen de ontwikkelingsmogelijkheden voor recreatie en toerisme maar ook de natuurontwikkeling. Daarnaast heeft het (negatieve) invloed op de drinkwaterproductie en het waterbeheer.

Om een (gezamenlijke) oplossing voor deze problematiek te vinden is op 21 november 1997 de ‘Werkgroep Loosdrechts Plassengebied’ geformeerd. Deze werkgroep heeft de notitie ‘Integrale aanpak baggerproblematiek Loosdrechts Plassengebied’ opgesteld. Mede door de toenmalige gemeente Loosdrecht is op 27 november 1998 een intentieverklaring ondertekend, waarmee enerzijds de Stuurgroep Loosdrechtse Plassen werd ingesteld en anderzijds werd ingezet op de uitvoering van de door de werkgroep voorgestelde oplossingsrichtingen. In het kader van het project Integrale aanpak baggerproblematiek Loosdrechtse Plassengebied is door de Stuurgroep Loosdrechtse Plassen in 2001 een Uitvoeringskader¹ vastgesteld, ter uitvoering van de gezamenlijke doelstelling:

“Binnen tien jaar zullen de plassen, watergangen en havens goed bevaarbaar zijn en zal ook de helderheid van de plassen hersteld zijn”.

Een omstreden project uit het Uitvoeringskader betreft de aanleg van verdiepingen in de plassen, die moeten gaan fungeren als slibopvang voor het zwevend slib in de plassen. Ten behoeve van dit project is een Milieueffectrapportage opgesteld.² In dit MER wordt aangegeven dat het doel van het verdiepingenplan tweeledig is:

1. het verminderen van de troebelheid van het water van de Loosdrechtse Plassen, waardoor deze beter voldoen aan de huidige functie van recreatiegebied (o.a. zwemmen) en natuurgebied (ecologische waarden);
2. het bieden van een (duurzame) oplossing voor de baggerproblematiek van de plassen, om het dichtslibben van jachthavens en vaarroutes te verminderen.

In het Streekplan Noord-Holland Zuid wordt het herstelplan Loosdrechtse Plassen genoemd als vermeldenswaard.³

Op 25 januari 2005 heeft het college van Wijdmeren besloten geen medewerking te verlenen aan het plan om verdiepingen in de Loosdrechtse Plassen aan te leggen. Dat betekent dat het college geen nieuwe partiële herziening van het bestemmingsplan “Plassengebied” zal (laten) opstellen en in procedure zal brengen. College en raad van Wijdmeren (de raad organiseerde in het kader van het verdiepingenplan een hoorzitting) zijn van mening dat het via de aanleg van verdiepingen terugdringen van de vertroebeling

¹ Loosdrechtse Plassen, Uitvoeringskader, Stuurgroep Loosdrechtse Plassen, 7 februari 2001.

² Milieueffectrapportage definitief, Waterkwaliteitsverbetering Loosdrechtse Plassen, Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht, 24 juni 2003.

³ Streekplan Noord-Holland Zuid, pagina 136

van het water in de Loosdrechtse Plassen het voor die enorme ingreep benodigde maatschappelijk draagvlak mist.

Gedeputeerde Moens heeft – voor de eerste keer tijdens een door de gemeenteraad georganiseerde hoorzitting – aangegeven een aanwijzing op grond van de Wet op de Ruimtelijke Ordening te overwegen. Hiermee kan hij de gemeenteraad van Wijdmeren dwingen om de aanleg van de verdiepingen op te nemen in het bestemmingsplan. De gedeputeerde heeft dit gesondeerd bij de statencommissies (Natuur, Landschap, Water en Milieu alsmede ROV). Op 24 augustus 2005 heeft de gedeputeerde aangegeven dat hij heeft besloten:

1. De gemeente Wijdmeren nog wat meer ruimte te bieden om de precieze consequenties van de Kaderrichtlijn Water in beeld te brengen;

2. Ruimte te bieden om de mogelijkheden van een alternatief baggerplan te onderzoeken.

De gedeputeerde geeft aan de besluitvorming over het geven van een aanwijzing aan de gemeente op te schorten. De gedeputeerde heeft geen termijn genoemd.

Het doel van deze notitie is om in te gaan op de twee vraagpunten die de gedeputeerde bij de gemeente heeft neergelegd. Het eerste deel van de notitie gaat in op de Europese Kaderrichtlijn Water. In het tweede deel geeft de gemeente Wijdmeren aan met welke alternatieve maatregelen volgens de gemeente ook gewerkt kan worden aan het helder maken van de Loosdrechtse Plassen en het oplossen van de baggerproblematiek. Met deze notitie geeft de gemeente aan achter deze maatregelen te staan en wil de gemeente de partners die betrokken zijn bij de Loosdrechtse Plassen vragen om hun commitment en inzet om deze maatregelen uit te voeren. Dat leidt tot

10 voorstellen om de waterkwaliteit van de Loosdrechtse Plassen te verbeteren en de baggerproblematiek aan te pakken.

I. De precieze consequenties van de Kaderrichtlijn Water (KRW) in beeld brengen.

1. Doelstelling en hoofdlijnen van de KRW.

Hieronder volgt kort de doelstelling van de KRW en op hoofdlijnen de (procesmatige) uitwerking in het Stroomgebied Rijn West.

De KRW stelt de lidstaten van de EU voor het volgende doel:

- Schone, ecologisch gezonde watersystemen
- Duurzaam gebruik van water
- Bereiken “goede toestand” in 2015.

Hoe wordt aan het bereiken van deze doelstelling gewerkt:

- Doelen en maatregelen uitwerken;
- Beoordelen haalbaarheid en effectiviteit (Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse);
- Bestuurlijke keuzes;
- Vastleggen in stroomgebiedsbeheersplan en tegelijkertijd in plannen van Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten.

Dit staat o.a. vastgelegd in de Implementatiewet.

Naar verwachting zal dit betekenen dat gemeenten maatregelen zullen moeten gaan treffen op het gebied van Riolering, Milieubeleid en Ruimtelijke Ordening. Dat kunnen inrichtingsmaatregelen zijn (beperken overstorten) maar ook andere maatregelen om in ieder geval stikstof- en fosfaatbelasting (eutrofiëring) terug te dringen.

De provincie Noord-Holland heeft inmiddels een Quick-scan laten uitvoeren op basis van de huidige situatie en beleid voor de doelen van de KRW; conclusie:

- *Er is een aanzienlijke extra inspanning nodig;*
- *Er moet meer van hetzelfde gedaan worden.*

In het kader van de KRW is van belang dat er chemische doelstellingen gelden voor alle wateren en dat ecologische doelstellingen alleen gelden voor waterlichamen.

De Loosdrechtse Plassen vallen binnen het Stroomgebied Rijn-West, waarbij het volgende werkplan wordt aangehouden:

- Globale verkenning (sept 2005 – juni 2006). Doel: Wateropgave concreet in beeld brengen, verkennen van oplossingsrichtingen, verkennen bestuurlijke keuzes (input voor Landelijke Nota 2006).
- Gedetailleerde uitwerking op niveau van waterlichamen (juni 2006 – juni 2008)
- Stroomgebiedsbeheersplan
 - Concept december 2008
 - Vastgesteld december 2009 (uiterste termijn KRW).

De waterschappen trekken de uitwerking.

De gemeenten zijn op diverse manieren betrokken:

- Landelijk, via de VNG;
- Gemeentelijke vertegenwoordigers in Rijn-West (RAO/RBO);
- Klankbordgroep gemeenten Gooi en Vechtstreek.

2. Impact KRW op de Loosdrechtse Plassen.

2.1 Inleiding

De Loosdrechtse Plassen zijn aangewezen als waterlichaam in de zin van de KRW. De plassen zijn getypeerd als: 'grote veenplas', met de status van: 'kunstmatig waterlichaam'. Dat betekent dat voor de Loosdrechtse Plassen binnen de planperiode van de KRW, naast de chemische doelstellingen, een Goed Ecologisch Potentieel (GEP)⁴ moet zijn bereikt. Voor december 2015 moeten deze doelstellingen van de KRW worden behaald. Met uitzondering van de Eerste Plas zijn de plassen aangewezen als Vogel- en Habitatrichtlijngebied. Dat betekent dat er – m.u.v. de Eerste Plas - geen mogelijkheid is om van de uitstelmogelijkheden van de KRW gebruik te maken en dat de strengste milieudoelstellingen moeten worden geselecteerd⁵.

2.2 De vraag kan gesteld worden of het op dit moment mogelijk is om de precieze consequenties de KRW in kaart te brengen.

Het planproces voor de implementatie van de KRW bestrijkt meerdere jaren. Gedurende dit proces worden doelen, maatregelen en kosten op een interactieve manier in beeld gebracht, werkend van grof naar fijn. Dat is de reden dat het werkplan 2005-2009 voor de implementatie van de KRW binnen deelstroomgebied Rijn-West is opgedeeld in verschillende stappen. Op het moment van schrijven (maart 2006) wordt door AGV de laatste hand gelegd aan de tweede stap, de globale verkenning van de mogelijke kwaliteitsdoelen en maatregelen. Het resultaat van de tweede stap is een eerste beeld van de 'doelen-maatregelen-kosten'. Er ligt dan een globale verkenning, die niet tot doel heeft om al tot definitieve besluitvorming te leiden of (bindende) afspraken tussen partijen over maatregelen of kwaliteitsdoelen. Over het stuk zal op dat moment een (bestuurlijke) discussie gevoerd moeten worden over mogelijke oplossingsrichtingen en zinvolle maatregelenpakketten.

Op 1 april 2006 moet het concept gereed zijn. In de periode mei - juli 2006 vindt dan bestuurlijke behandeling plaats. De inhoud van de globale verkenning wordt gevormd door de uitwerking van zes stappen:

1. Probleemdefinitie en bepalen van de streefdoelen;
2. Formuleren van de oplossingsrichtingen;
3. Formuleren van de typen maatregelen (groslijst);
4. Selectie van de meest belovende maatregelen;
5. Samenstellen van de maatregelenpakketten;
6. Bepalen van doelbereik en maatschappelijke kosten-batenanalyse per maatregelenpakket;
7. Keuze maken: voorkeurspakketten noemen.

Het is van belang dat de gemeente optimaal betrokken is bij dit proces. De gemeentelijke inbreng kan zijn:

- Aandragen / meedenken over mogelijke maatregelen;
- Bijdragen aan effectiviteit van maatregelen;
- Beoordeling van maatschappelijke haalbaarheid (consequenties van mogelijke maatregelen);
- Het formuleren van bestuurlijke keuzes.

Geconstateerd moet worden dat het op dit moment (in ieder geval tot 1 april 2006) nog niet mogelijk is om richtinggevende uitspraken te doen over het in kaart brengen van de gevolgen

⁴ Artikel 2, definitie 23, Richtlijn 2000/60/EG.

⁵ Artikel 4, lid 1 sub a onder iii en sub c, Richtlijn 2000/60/EG.

van de KRW voor de Loosdrechtse Plassen, omdat de daarvoor nodige gegevens nog niet of onvoldoende beschikbaar zijn.

2.2 Participatie van de gemeente Wijdemereren in het proces.

Omdat het nog niet mogelijk is om nu al uitspraken te doen over de implicaties van de KRW voor de gemeente Wijdemereren, zal hier beschreven worden op welke wijze de gemeente participeert (aandragen / meedenken over mogelijke maatregelen) in dit proces. In deel 2 wordt aangegeven wat mogelijke maatregelen naar onze mening kunnen zijn – anders dan het aanleggen van verdiepingen in de Loosdrechtse Plassen.

Omdat gemeenten in de KRW ook zijn aangewezen als 'bevoegde autoriteit' voor zover het hun taken in de waterhuishouding binnen de stroomgebiedsdistricten betreft, is het van belang om al in een vroegtijdig stadium in het proces van de uitvoering van de KRW betrokken te zijn.

De gemeente maakt daarom deel uit van:

KRW Begeleidingscommissie beheergebied AGV

Deze commissie begeleidt de uitwerking van de doelen en het in beeld brengen van benodigde maatregelen en consequenties voor Rijn-West.

In de commissie zijn naast de intern-betrokkenen van AGV vertegenwoordigd:

- Provincie Noord-Holland en de Provincie Utrecht (Zuid-Holland is agendalid);
- Gemeente Amsterdam, De Ronde Venen, Wijdemereren;
- Rijkswaterstaat.

Ook neemt de gemeente deel aan de externe participatie door mede-overheden:

Klankbordgroepoverleg Implementatie Kaderrichtlijn Water, AGV/Waternet met gemeenten

Via dit ambtelijk klankbord betreft AGV de gemeenten in Gooi en Vechtstreek bij de globale verkenning en de uitwerking voor de afzonderlijke waterlichamen. De rol van de klankbordgroep bestaat uit:

- bespreken aanpak, tussenresultaten en (concept)conclusies en rapportage;
- leveren van adviezen, commentaar en aanvullingen;
- leveren van inbreng voor maatschappelijke kosten-baten analyse.

De gemeente wordt in dit overleg door meerdere ambtenaren vertegenwoordigd.

Van belang is dat AGV trekker is van een in het kader van de KRW uitgevoerde Pilot, de pilot *Loosdrechtse Plassen*. Deze pilot wordt vormgegeven via het Watergebiedsplan Zuidelijke Vechtplassen. Gelet op het belang van de uitkomsten van deze pilot voor het gebied, neemt de gemeente deel aan:

Externe Klankbordgroep voor Watergebiedsplan Zuidelijke Vechtplassen.

Op dit moment is AGV bezig met het opstellen van het Watergebiedsplan Zuidelijke Vechtplassen en Omgeving. In dit plan wordt een relatie met de KRW gelegd, maar ook met het aanleggen van de verdiepingen in de Loosdrechtse Plassen. De aanleg van de verdiepingen maakt geen deel uit van het project, maar het is de bedoeling om hierover gedurende het planproces wel te overleggen. De relatie met de KRW wordt gelegd in die zin dat, gezien het feit dat er voor beschermde waterlichamen (zijnde de Loosdrechtse Plassen) geen mogelijkheid tot uitstel bestaat, de doelstellingen van de KRW moeten worden behaald binnen de geldigheidsduur van het watergebiedsplan. Daarom is het voor het

watergebiedsplan noodzakelijk om met het KRW beleid rekening te houden. Op dit moment vindt de inventarisatiefase plaats (afronding voorzien in januari 2006), waarbij o.a. de ecologische toestand wordt onderzocht en de waterkwaliteit wordt gemonitord. Deze gegevens zijn van belang om uitspraken te kunnen doen voor de ecologische doelen die moeten worden ingevuld in de KRW. In fase 3 vindt onderzoek plaats naar de mogelijke maatregelen (o.a. peilvoorstellen, verlaging fosfaatbelasting plassen, aanvullende maatregelen). Dan worden ook de effecten ervan getoetst (afronding voorzien in oktober 2006). In maart 2007 zijn dan de eindproducten vastgesteld en uiterlijk december 2007 moet het Watergebiedsplan formeel zijn vastgesteld.

Zoals in de inleiding van deze notitie al is aangegeven is, neemt de gemeente ook deel aan de

Stuurgroep Loosdrechtse Plassen / Projectgroep Loosdrechtse Plassen.

De gemeente is bestuurlijk en ambtelijk vertegenwoordigd. Gewerkt wordt aan projecten die de bevaarbaarheid van de Loosdrechtse Plassen en de verbetering van het doorzicht bewerkstelligen.

Ten behoeve van de inhoudelijke beoordeling van en het zoeken naar mogelijke maatregelen van de KRW, heeft het college een adviesorgaan ingesteld:

Wetenschappelijke Begeleidingscommissie Loosdrechtse Plassen

Wetenschappers en deskundigen adviseren het college. De leden van het college zijn toevoerder van deze commissie.

Op initiatief van baggeraars aan de Loosdrechtse Plassen, is een platform ingericht. De gemeente faciliteert het platform; de portefeuillehoudend wethouder woont de vergaderingen bij.

Onafhankelijk Baggerplatform Loosdrechtse Plassen

Op 1 juli 2005 is het Onafhankelijk Baggerplatform Loosdrecht (OBPL) opgericht. Deelnemers zijn: de heren H. Noorman (initiatiefnemer), O. van Heusden, J. van de Klooster, T.H.C. Cnudde, C. Lamme, J. Lamme, C. Nab, G. Wingelaar en F.G. Wagenaar.

Het college is van mening dat de grote hoeveelheid overlegorganen en het grote aantal betrokkenen remmend kan werken op het proces. Voorgesteld wordt daarom om in overleg met de voorzitter van de Stuurgroep Loosdrechtse Plassen een meer slagvaardige werkwijze te kiezen voor uitvoering van mogelijke maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit en de oplossing van de baggerproblematiek in de Loosdrechtse Plassen.

Voorstel 1: Slagvaardige en uitvoeringsgerichte organisatie van de verbetering van de waterkwaliteit van de Loosdrechtse Plassen en de baggerproblematiek.

II. Onderzoek alternatieve maatregelen.

1. Inleiding

Op 25 januari 2005 heeft het college van Wijdemereren besloten geen medewerking te verlenen aan het plan om verdiepingen in de Loosdrechtse Plassen aan te leggen. Dat betekent dat het college geen nieuwe partiële herziening van het bestemmingsplan "Plassengebied" zal (laten) opstellen en in procedure zal brengen.

Het plan om verdiepingen aan te leggen in de Loosdrechtse Plassen was door AGV ingebracht in het Herstelplan Loosdrechtse Plassen, met als doel de verbetering van de waterkwaliteit van deze plassen. Ten behoeve van deze verdiepingen zou in totaal 120 hectare van de Loosdrechtse Plassen worden ontgrond, waardoor in drie putten (Put A: 30,5 hectare; Put B: 63,8 hectare; Put C: 26,6 hectare) gemiddeld 14 meter verdiept zou worden. Deze verdiepingen zouden dan moeten gaan werken als slibvangen.

Het College van burgemeester en wethouders heeft zich, voorafgaand aan haar besluit om geen medewerking te verlenen en gedurende de daaropvolgende discussies, laten adviseren door prof. dr. J.J. de Vries⁶.

Op basis van zijn rapportages stelt het college dat evident onzeker is of het doel van de aanleg van de verdiepingen, reductie van slibdeeltjes door bezinking, bereikt zal kunnen worden. Het college wil daarom ook niet op basis van dergelijke bedenkelijke gronden de voorgestelde diep ingrijpende en onomkeerbare ingrepen in het plassengebied laten uitvoeren.

Samengevat wil het college geen medewerking verlenen omdat:

- De verblijftijd van het water boven de verdiepingen onvoldoende zal zijn om de zwevende slibdeeltjes naar 6 meter diepte te laten zakken (alle modellen die anders aangeven zijn theoretisch; veldwaarneming is niet gedaan. Bij onderzoek naar slibsedimentatie in de Breukeleveense Plas is vastgesteld dat de sedimentatiesnelheid van fijn-slib er laag ligt⁷; een bij het onderzoek betrokkene geeft aan dat na één dag bezinktijd ongeveer 3% slib bezinkt);
- Willen de verdiepingen succesvol werken als slibvang, dan zal er een balans moeten zijn tussen de hoeveelheid slib die bezinkt en de hoeveelheid slib die ontstaat (erodering veenlaag, afstervende algen) en gaat zweven: de verdiepingen halen te weinig slib uit het systeem;
- Het vraagstuk van mogelijke zettingsvloeiing is nog steeds niet beantwoord;
- Door toevoer van fosfaat (eutrofiëring) blijft algengroei plaatsvinden, en dus vorming van zwevend slib;

⁶ J.J. de Vries: MER Verdieping Loosdrechtse Plassen, advies aan B&W Wijdemereren, 27 maart 2004;

J.J. de Vries: Notitie met betrekking tot de MER Verdieping Loosdrechtse Plassen, advies aan B&W Wijdemereren, 24 september 2004;

J.J. de Vries: Reactie op de notitie van DWR d.d. 27 oktober 2004, met betrekking tot de MER Verdieping Loosdrechtse Plassen, advies aan B&W Wijdemereren, 25 november 2004;

J.J. de Vries: Reactie op commentaar prof. L.R. Mur op mijn rapport van 27 oktober 2004, advies aan Wethouder gemeente Wijdemereren, 29 april 2005;

J.J. de Vries: Commentaar op rapporten WL en TNO, advies aan B&W Wijdemereren, 20 juli 2005.

⁷ E. van Donk, M.P. Grimm, P.G.M. Heuts, G. Blom, K. Everards, O.F.R. van Tongeren: Use of mesocosms in a shallow eutrophic lake to study the effects of different restorations measures, *Hydrobiologica* 40, 291.

- Er is een grote kans dat zich in de verdiepingen juist bolvormige toxische blauwalgen (Microcystisch) gaan vestigen, die nu nog nauwelijks in de Loosdrechtse Plassen voorkomen⁸;
- Er blijft nalevering van fosfaat plaatsvinden vanuit de veen-/sliblaag.

Deze conclusies worden gedeeld door de op 23 augustus 2005 door de gemeente Wijdemereren ingestelde Wetenschappelijke Begeleidingscommissie Loosdrechtse Plassen.

Gelet op de rapportages die zijn uitgebracht ten behoeve van de opdrachtgever voor de aanleg van de verdiepingen en de deskundigenadviezen aan de gemeente Wijdemereren, is het duidelijk dat het exact voorspellen van de effecten van de ingrepen op de ecologie van de Plassen niet mogelijk is en voor de gemeente Wijdemereren al helemaal niet te beoordelen. Een dergelijke effectenbeoordeling vraagt om voorspelling van fysische en chemische veranderingen en de doorwerking hiervan in ecosystemen. De informatiebehoefte die daarvoor nodig is kan alleen worden gevoed door een integratie van fysische, chemische en ecologische modellen, die voorlopig nog niet binnen het bereik van de wetenschap ligt⁹. Deze vooralsnog zeer ruime informatiebehoefte en de nog te beperkte criteria voor het vaststellen van negatieve effecten¹⁰ zijn aanleiding voor de gemeente Wijdemereren om, terugkerend naar de essentie van de problematiek van (zweef)bagger in de Loosdrechtse Plassen in relatie tot de waterkwaliteit, tot de hiernavolgende alternatieve maatregelen te komen. Want, met betrekking tot de KRW de boel op zijn beloop laten, is geen optie¹¹.

Het college is van mening dat dit proces dan ook met nuchterheid tegemoet getreden moet worden. De bestrijding van nutriënten (de oorzaak van het probleem in de Loosdrechtse Plassen) levert ongekende hobbels op, die alleen via een breed maatschappelijk draagvlak genomen kunnen worden. Met deze notitie wil het college dit maatschappelijk draagvlak zien te bereiken. Daarmee loopt de gemeente Wijdemereren weliswaar vooruit op, maar geeft tegelijkertijd bouwstenen voor, de mogelijke invulling van beleid in het kader van de KRW om te komen tot een goede ecologische conditie in 2015.

2.a Problematiek van de Loosdrechtse Plassen.

Zoals in het eerste deel van deze notitie aangegeven, worden ten behoeve van de globale verkenning voor de KRW en het Watergebiedsplan Zuidelijke Vechtplassen momenteel door AGV de nodige onderzoeken uitgevoerd naar de kwaliteit van de Loosdrechtse Plassen.

Vooruitlopend op de uitkomsten van deze onderzoeken kan inmiddels wel gesteld worden dat de huidige ecologische situatie voor de plassen de volgende knelpunten kent:

- Troebel water
- Geen waterplanten
- Slechte oeervervegetatie
- Viswatertype: Brasem - Snoekbaars.

In de 'natuurlijke' situatie zou je in de plassen het volgende moeten aantreffen:

- Helder water
- Viswatertype: snoek - blankvoorn
- Goed ontwikkelde oeervervegetatie
- Ondergedoken waterplanten
- Drijfbladvegetatie.

⁸ L.R. Mur, H. Schreurs: Water science and technology 32 (4), 1995, 25-34.

⁹ R.J.W. de Nooij, T.E.P.A. Lam, R.S.E.W. Leuven, H.J.R. Lenders, S. Pieters: Hoe ecologisch is de natuurbeschermingswetgeving?, Milieu & Recht, jrg. 33, nr. 1 2006.

¹⁰ Idem.

¹¹ A. van Hall: Kaderrichtlijn Water: helder, hard en onontkoombaar, Staatscourant 239, 8 december 2005.

vastgesteld door B&W (28/03/2006)

In het kader van de KRW zijn ook de prioritairere stoffen van belang; in de plassen is vooral fosfaat (P) een probleem.

Dat betekent dat er geen verbetering zit in de situatie van de Loosdrechtse Plassen, zoals die nu al jaren voortduurt. Het water van de Plassen is zeer troebel (doorzicht van 25 à 35 cm). Deze troebelheid wordt voor een belangrijk deel bepaald door opwerveling van fijne slibdeeltjes. De algenpopulatie wordt gedomineerd door draadvormige blauwalgen. Onderwaterplanten zijn geheel verdwenen. Jachthavens zijn slecht bereikbaar door de ophoping van grove bagger, vaarwegen in de plassen slibben dicht; een proces van verlanding is ingezet.

Maatregelen uit de jaren 80 hebben er toe geleid dat een reductie van de externe fosfaatbelasting van de Plassen heeft plaatsgevonden. In 1984 zijn puntbronnen gesaneerd en is het gebied hydrologisch geïsoleerd en sedert 1985 wordt het inlaatwater chemisch gedefosfateerd. Ondanks de reductie van deze externe belasting, is het doorzicht van het water nauwelijks verbeterd. Het chlorofylgehalte¹² is wel wat afgenomen, maar de algenpopulatie wordt nog steeds gedomineerd door blauwalgen. De troebeling van het water en de dominantie van de blauwalgen wordt voor een groot deel bepaald door opwerveling van de bodem. Met reductie van de P-belasting alleen kan het water niet helder worden. Er moeten daarnaast maatregelen worden genomen om de opwerveling van slib te doen verminderen.

De voortdurende aangroei van slib zal er ook toe blijven leiden dat jachthavens en watergangen verder zullen dichtslibben¹³.

2.b Te treffen maatregelen in de Loosdrechtse Plassen.

Op advies van de Wetenschappelijke Begeleidingscommissie komt de gemeente tot de conclusie dat voor de geëutrofiëerde en troebele Loosdrechtse Plassen te denken valt aan het treffen van de volgende maatregelen¹⁴:

- a. Terugdringen van de externe P-belasting;
- b. Terugdringen van de interne P-belasting.

Daarvoor is het nodig dat in de plassen chemische en biologische ingrepen moeten worden gedaan, vanuit het standpunt dat deze maatregelen in samenhang zullen moeten worden genomen. Met andere woorden, er kan niet worden volstaan met het treffen van één maatregel (bijvoorbeeld alleen baggeren).

2.b.a Terugdringen van de externe P-belasting.

Een van de oorzaken van de troebelheid van de Loosdrechtse Plassen, wordt veroorzaakt door de algengroei. Er zijn zoals gezegd al een aantal maatregelen getroffen waardoor de fosfaatbelasting verminderd is, o.a.:

- aanleg van riolering tussen 1970 en 1986;
- vervanging van de inlaat van Vechtwater door gedefosfateerd water uit het Amsterdam-Rijnkanaal in 1984);
- dichten van een aantal lekkende sluisdeuren waardoor Vechtwater de plassen binnenkwam;
- instelling van milieu service punten waar vuil water van boten wordt ingezameld.

¹² Chlorofyl is de groene bladkleurstof van planten die zich in chloroplasten bevindt.

¹³ DHV Milieu en Infrastructuur BV: Samenvatting Milieueffectrapportage Waterkwaliteitsverbetering Loosdrechtse Plassen, in opdracht van Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht, ML-MR20030368, 24 juni 2003.

¹⁴ Overzichten van maatregelen en uitgevoerde projecten: <http://www.shallowlakes.net/handboek> en <http://www.shallowlakes.net/platform-ehm/index.html>

De resterende externe fosfaatbelasting bedroeg in de periode 1997-2001 tussen de 0,65 en 1,5 mg P/m² dag.

De herkomst van dit fosfaat is als volgt berekend/geschat¹⁵:

Herkomst van het fosfaat in de Loosdrechtse Plassen (%)

Wateroverschot van het oostelijke achterland	25 %
Toevoer van het Bethunewateroverschot	22 %
Fosfaat in regenwater	19 %
Restfosfaatgehalte in het gedefosfateerd ARK-water	12 %
Lozingen kajuitvaartuigen en recreatiewoningen	9 %
Sluizen (schutwater, lekken)	9 %
Noorderpark	4 %

Naar de mening van de gemeente ligt er voor het verder terugdringen van de externe fosfaatbelasting door chemische maatregelen een grote verantwoordelijkheid bij AGV en haar uitvoerende dienst Waternet: er valt op dat punt rond de 45% resultaat te behalen. Op korte termijn moet in ieder geval ingezet worden op het beëindigen van de (ongezuiverde) toevoer van het Bethunewateroverschot. De in de Bethunepolder ten behoeve van de drinkwaterproductie gewonnen hoeveelheid fosfaatrijk water is namelijk meer dan Waternet voor de drinkwaterproductie nodig heeft. Dit surplus wordt ongezuiverd (sic) teruggeloozd in de Loosdrechtse Plassen. Eigenlijk zou onmiddellijke stopzetting hiervan aan de orde zijn. Verder onderzoek moet worden gedaan naar de technologische mogelijkheden voor het verder terugdringen van het restfosfaatgehalte in het gedefosfateerd ARK-water¹⁶. In het kader van de opstelling van het Watergebiedsplan Zuidelijke Vechtplassen kan AGV ook verdere voorstellen doen voor de terugdringing van het wateroverschot van het oostelijke achterland (bijvoorbeeld door niet langer water via het gemaal in het Stergebied te lozen). Sedert 1 januari 2006 is in nieuw te bouwen recreatieschepen een toiletvoorziening verplicht. Ook de gemeente Wijdmeren neemt haar verantwoordelijkheid. De gemeente zet in 2006 in op de sanering buitengebieden; voor 1-1-2007 worden de ongerioleerde percelen aangesloten. Ook wordt gestart met verder onderzoek naar 'valse aansluitingen'. In 2006 wordt daarvoor onderzoek uitgevoerd aan de Herenweg te Breukeleveen.

Voorstel 2a: AGV beëindigt de (ongezuiverde) toevoer van Bethunewateroverschot.

Voorstel 2b: AGV / Waternet investeert in onderzoek naar technologische maatregelen voor het verder defosfateren van inlaatwater.

Voorstel 3: Gemeente en AGV zetten in op het terugdringen van het wateroverschot van het oostelijke achterland.

2.b.a Terugdringen van de interne P-belasting.

Met het alleen terugdringen van de externe fosfaatbelasting worden de plassen niet helder. In de plassen zelf bevinden zich nog fosfaten en nutriënten. Deze zijn gebonden in veen en

¹⁵ W. Rip, informatie t.b.v. de Wetenschappelijke Begeleidingscommissie Loosdrechtse Plassen, 5 december 2005.

¹⁶ Bijvoorbeeld toepassen polyacrylamides – deze synthetische middelen worden al sinds de jaren 60 toegepast – die beter werken dan het nu toepaste ijzerchloride, dat tevens als nadeel heeft dat het een opgewerkt afvalproduct is waaruit nog zware metalen vrijkomen, zie: M.A. Doude van Troostwijk: Optimalisatie coagulatie bij behandeling oppervlaktewater tot drinkwater, H₂O 24-2002, 40-42.

slib. Door opwerveling van het slib of verstoring van de veenlaag komen deze fosfaten vrij. Bijkomend is dat het opwervelend slib de lichttoetreding in de plassen verstoort, waardoor plantengroei verhinderd wordt. Grootste veroorzakers van de opwerveling van het slib zijn, afgezien van de wind, witvis (brasem) en recreatievaart. Er moeten dus maatregelen worden getroffen om teruglevering te voorkomen en opwerveling tegen te gaan.

Maatregel 1: Baggeren van zweef- en onderhoudsbagger

De meest voor de hand liggende maatregel om teruglevering van fosfaat en opwerveling van slib te voorkomen, lijkt het weghalen van dit slib. Met het baggeren als chemische maatregel verwijder je dan deze sedimentlaag: door het verwijderen van nutriëntrijk slib kan je de interne fosfaatbelasting verminderen. Daarnaast kan gericht gebaggerd worden op die plaatsen waar zich veelgebruikte vaargeulen bevinden. Ook kan zweefbagger uit het systeem gehaald worden op die plaatsen waar zich deze zweefbagger ophoopt. Tenslotte kan ook, door regelmatig te baggeren in de jachthavens, voorkomen worden dat daar opgehoopte bagger terugkomt in het watersysteem. Baggeren is een maatregel die past binnen het door de gemeente uitvoeren van de KRW.

Er kunnen globaal twee manieren van baggeren worden onderscheiden: hydraulisch baggeren en mechanisch baggeren. Met hydraulisch baggeren¹⁷ treedt de minste verstoring op, maar deze methode kost meer geld dan mechanisch baggeren. Om de zweefbagger te verwijderen (losse en waterrijke bagger) is hydraulisch baggeren de enige mogelijkheid. Bij de uitvoering van het baggeren is het belangrijk dat voorkomen wordt dat tijdens het baggeren nutriëntrijke sedimenten onder invloed van wind- en waterbeweging naar reeds gebaggerde of nutriëntenarme plaatsen toestromen. Door diverse baggerbedrijven wordt er momenteel gewerkt aan de ontwikkeling van een speciale baggerkop, waarmee heel precies de laag zweefbagger kan worden weggehaald. Definitieve ingebruikname daarvan kan echter nog wel enkele jaren duren. Maar tot die tijd voldoet de methode van het weghalen van zweefbagger met een cutterzuiger voorzien van kleppen ook heel goed; deze heeft een 'stofzuigereffect'. Hiermee wordt dan voorkomen dat het slib gaat rondzweven en ergens anders gaat bezinken.

In Loosdrecht wordt al jaren vooral gepraat over baggeren, hoewel er al wel gebaggerd is door de Vereniging Natuurmonumenten in de Oostelijke Vuntusplas. Ook is experimenteel gebaggerd in de Breukeleveense Plas. De discussie over het baggeren loopt helaas meestal vast op het verwijderen van onderhoudsbagger en wie daarvoor verantwoordelijk is.

De gemeente Wijdmeren is van mening dat baggeren mede een belangrijke bijdrage kan leveren aan de verbetering van de waterkwaliteit van de Loosdrechtse Plassen. Door te baggeren wordt een bijdrage geleverd aan de natuur- en recreatiewaarden (bevaarbaarheid) van het gebied. De gemeente wil zich daarom inzetten voor het verwijderen van onderhouds- en zweefbagger, door in ieder geval actief bij te dragen aan het scheppen van de daarvoor noodzakelijke randvoorwaarden.

Om te bewerkstelligen dat er ook in de Loosdrechtse Plassen gebaggerd kan worden, heeft de gemeente samen met baggeraars uit de omgeving het Onafhankelijk Baggerplatform Loosdrecht opgericht. Omdat de kwaliteit van het slib in de jachthavens en de Loosdrechtse Plassen bekend is en de gemeente een bodemkwaliteitskaart heeft vastgesteld is toepassing van bagger klasse 0, 1 en 2 binnen het gebied van de Loosdrechtse Plassen (inclusief de Noordelijke en Zuidelijke Kievitsbuurt) heel goed mogelijk. Een groot knelpunt bij het baggeren is echter het gebrek aan locaties waar de vrijkomende bagger kan worden gestort.

¹⁷ Bij hydraulisch baggeren wordt de grond gemengd met water opgezogen en bijvoorbeeld in een langszijliggende bak gedeponeerd.

Het gaat namelijk in beginsel om grote hoeveelheden; in opdracht van de Stuurgroep Loosdrechtse Plassen is ooit becijferd:

Vrijkomende bagger:

Uit jachthavens en toegangsgeulen in de Loosdrechtse Plassen	200.000 m3
Uit vaarwegen in de Loosdrechtse Plassen	Onbekend
Slibaanwas per jaar in de Loosdrechtse Plassen	15.000-25.000 m3
Zweefbagger per jaar in de Loosdrechtse Plassen	Onbekend

Ten behoeve van de opslag van slib zal daarom worden ingezet op twee manieren om het baggerslib te bergen:

Tijdelijke depotlocatie:

Het opslaan in een tijdelijke locatie heeft tot doel de baggerspecie te ontwateren en te rijpen. Daarbij dient tevens ingezet te worden op het on line fysisch en/of chemisch te ontwateren, op of nabij het baggerschip. Dit scheelt aanzienlijk in de benodigde hoeveelheid ontwateringsoppervlakte. Inzet van meerdere ontwateringstechnieken dient daarbij serieus te worden overwogen. Tijdelijk opslaan kan gepaard gaan met meermalig gebruik van de locatie: een doorgangsdepot. De ontwaterde en gerijpte specie (een bouwstof) kan in het kader van actief bodembeheer worden gebruikt bij, bijvoorbeeld, legakkerherstel. Hiertoe is een bodemkwaliteitskaart en bodembeheersplan opgesteld en vastgesteld.

De gemeente Wijdmeren is voorstander van het in werking houden of (opnieuw) in werking brengen van de volgende depots. Samen met het Onafhankelijk Baggerplatform Loosdrecht wordt geprobeerd hieraan invulling te geven.

Depot KWVL

Eigenaar	Particulier
Capaciteit	7000 m3
Bestemmingsplan	Plassengebied
Opmerking	Bestaand depot met milieuvergunning.

Depot Van 't Klooster

Eigenaar	Particulier
Capaciteit	10.000 m3
Bestemmingsplan	Landelijk Gebied Noordoost
Opmerking	Bestaand depot, opnieuw in werking te brengen.

Voorstel 4: De gemeente Wijdmeren is voorstander van het in werking houden of (opnieuw) in werking brengen van de bestaande ontwateringsdepots en treedt indien nodig voorwaardenscheppend op.

Definitieve depotlocatie:

Heeft tot doel om de baggerspecie die er heen gebracht wordt daar definitief te laten blijven. De gemeente Wijdmeren is voorstander van het in werking houden of oprichten van de volgende depots. Geprobeerd wordt om deze depots met het Onafhankelijk Baggerplatform Loosdrecht daadwerkelijk te realiseren.

Uitbreiding van het Eiland Elleman

Eigenaar	Particulier
Capaciteit	80.000 m3
Bestemmingsplan	Plassengebied
Opmerking	Natuurontwikkeling en/of nieuwe mogelijkheid openluchtrecreatie.

Eiland Hoek e.o.

Eigenaar	Particulieren en Plassenschap Loosdrecht e.o.
Capaciteit	PM
Bestemmingsplan	Plassengebied
Opmerking	Herstel van weggeslagen gedeelte; eventueel natuurontwikkeling of nieuwe mogelijkheid openluchtrecreatie.

Depot in de Breukeleveense Plas

Eigenaar	Vereniging Natuurmonumenten
Capaciteit	230.000 m3
Bestemmingsplan	Plassengebied
Opmerking	Bestaand depot; momenteel wordt door de Projectgroep Loosdrechtse Plassen – mede op kosten van de gemeente Wijdmeren - onderzocht of hier baggerslib uit de Westelijke Vuntusplas kan worden opgeslagen.

Doorgaan met legakkerherstel / herstellen weggeslagen oevers

Eigenaar	Particulieren, particuliere organisaties, gemeente, Plassenschap Loosdrecht e.o.
Capaciteit	PM
Bestemmingsplan	Plassengebied en andere
Opmerking	Meest effectieve wijze van afzet van ingeklonken bagger uit de tijdelijke depots. Plassenschap Loosdrecht e.o. voert momenteel project Legakkerherstel uit ¹⁸ . Gezocht moet worden naar voortzetting van dit project. Ook zijn er mogelijkheden voor herstelwerk met bagger de oostoever van de z.g.n. Schoorwal, dat is de plaszijde van de Kalverstraat. Al jaren is daar een afkalvingsproces gaande. Op enkele plaatsen is de Schoorwal al redelijk dun. Het aanbrengen van bagger aan de plaszijde vereist wel het plaatsen van een beschoeiing of laag scherm, opdat de bagger niet

¹⁸ Plassenschap Loosdrecht e.o.: Jaarverslag 2003.

	wegloopt.
--	-----------

Voorstel 5: De gemeente Wijdemereren zal medewerking verlenen aan het inrichten van nieuwe depotlocaties, waarbij een nuttige toepassing van de bagger kan plaatsvinden.

Aanvullende depotmogelijkheden

Door bundeling van de in het gebied aanwezige kennis van de verschillende baggeraars in het Onafhankelijk Baggerplatform Loosdrecht, is gebleken dat er ook buiten het gebied van de Loosdrechtse Plassen mogelijkheden zijn voor afzet van bagger.

Terrein Zandpad, in Loenen bij Nieuwersluis

Eigenaar	Initiatief van Aannemingsbedrijf Cor Nab.
Capaciteit	PM
Bestemmingsplan	PM
Opmerking	PM

Polder Mijnden

Eigenaar	Staatsbosbeheer Initiatief van De Vries & van de Wiel Aannemingsmaatschappij.
Capaciteit	PM
Bestemmingsplan	PM
Opmerking	PM

De kosten voor baggeren zijn afhankelijk van de materiaalbenodigdheden, het baggervolume, de plaats van berging van het baggerspecie, de sedimentdichtheid, de mate van verontreiniging van het slib en het eventueel hergebruik van het sediment. De kosten bedragen ongeveer 5 Euro per m³ baggerspecie. Daarbij is geen rekening gehouden met de voortschrijdende technische ontwikkelingen bij de afzet van de bagger. Zo zijn er bijvoorbeeld nieuwe grassoorten ontwikkeld die 50 cm diep wortelen en daarmee de grond goed vasthouden. Ook zijn er technieken beschikbaar die na het zaaien uitspoelen voorkomen.

Afmetingen:

Voor het ontwateren / rijpen van baggerspecie is ongeveer 1 hectare netto nodig voor het verwerken van 10.000 m³ baggerspecie.

Bruto (i.v.m. kades, tijdelijke opslag etc) is voor een doorgangspot van 40.000m³ circa 7 hectare nodig.

Ten behoeve van het weghalen van slib, zal de gemeente met het Onafhankelijk Baggerplatform Loosdrecht inzetten op het volgende.

Gericht weghalen van ophopend zweefbagger
Door professor De Vries is aangegeven dat de verdiepingen ongeveer 10% van de plassenoppervlakte zouden beslaan, en dat in de overige gedeelten (90%) nog steeds slib opgewoeld zal worden. Dit betekent dat, indien al het zwevende slib afkomstig zou zijn uit opgewoeld bodemmateriaal, de hoeveelheid fijn slib die in suspensie gaat met 10% zou afnemen en dat daarmee ook de slibconcentratie in het water met 10% zou afnemen. Bekeken zou moeten worden met alle bij de Loosdrechtse Plassen betrokkenen, of door

jaarlijks gericht een deel van de plassen te baggeren en daarmee het fijnslib van de bodem te verwijderen, niet hetzelfde resultaat kan worden bereikt.

Het Onafhankelijk Baggerplatform Loosdrecht geeft aan dat er op dit punt veel rendement kan worden gehaald als je gaat baggeren bij de Veendijk, bij de Binnenweg en bij Muyevelde. Ook geeft men aan dat het brengen van zweefbagger in een depot veel meer rendement uit het depot kan halen dan door er dikke onderhoudsbagger in te storten.

De Bewonersvereniging Eerste Loosdrechtse Plas heeft aangegeven dat men bereid is om te gaan baggeren in hun percelen, mits de gemeente daarbij voorwaardenscheppend en mogelijk ondersteunend optreedt.

Op diepte houden van de vaargeulen

PM; hierbij speelt nog de vraag van wie waarvoor de verantwoordelijkheid is (met name van de betrokken overheidsorganen).

Voorstel 6: de gemeente Wijdemereren zal zich inspannen om met inzet van alle betrokkenen planmatig zweefbagger te verwijderen.

Maatregel 2: Vissen / uitzetten roofvissen

Met alleen baggeren zullen de plassen niet helder worden. Hiervoor zijn verschillende maatregelen nodig. Zonder verdere maatregelen blijft het water troebel¹⁹. Een aspect dat sinds de plannen voor de aanleg van verdiepingen relatief onderbelicht is gebleven is de invloed van de vispopulatie op de opwerveling van het slib. De laatste 3 jaar is naar deze invloed veel onderzoek gedaan (biomanipulatie). Al in 1990 werd gesuggereerd dat resuspending van slib niet alleen zou kunnen worden beïnvloed door de wind en daaropvolgende golfslag, maar dat ook actief naar voedsel zoekende vissen het slibsediment op de bodem in beweging zouden kunnen brengen. Karpers (*Cyprinus carpio*) en vooral de brasem (*Abramis brama*) woelen door het fijne baggerslib om daar voedseldeeltjes uit te filteren. Sediment zonder voedseldeeltjes wordt dan weer uitgestoten en komt in suspensie in het water. Gezien het feit dat de vissen 5 maal hun lichaamsgewicht per dag aan sediment in beweging kunnen brengen, maakt dat zij een aanzienlijk effect kunnen hebben op het in beweging brengen van de fijne sliblaag in water met een grote visdichtheid. Door de heer Scheffer van de Landbouwuniversiteit Wageningen is uitgebreid onderzoek gedaan naar de mogelijke relaties tussen het gedrag van vissen dat fijnslib in beweging brengt en het door de wind in suspensie gebrachte slib. Daarvoor is in het Wolderwijd (een Veluwerandmeer) ingegrepen in de visstand. Daarnaast zijn laboratoriumexperimenten gedaan²⁰. Het bleek dat de vissen van grote invloed zijn op het door golven of stroming in beweging brengen van fijnslib, omdat de vissen het erosieproces van de baggerlaag versnellen. Bij afwezigheid van vis zou de sliblaag kunnen stabiliseren op een wijze dat de wind en golfslag er geen vat meer op hebben. Klaarblijkelijk verandert de samenstelling van het slib door de afwezigheid van de brasem. Geconcludeerd werd dat, zelfs in meren met gering doorzicht waarop de wind veel invloed heeft, zelfs een tijdelijke reductie van de visstand kan werken als een "shock therapie". Inmiddels is veel meer ervaring opgedaan met wegvissen van de brasems, ook in de gemeente Wijdemereren. In de Breukeleveense Plas is hiermee uitgebreid geëxperimenteerd, met als aanbeveling in de Breukeleveense Plas een grootschaliger experiment op te zetten, bestaande uit het in een deel van de plas weghalen van het fijnslib

¹⁹ E. van Donk, M.P. Grimm, P.G.M. Heuts, G. Blom, K. Everards, O.F.R. van Tongeren: Use of mesocosms in a shallow eutrophic lake to study the effects of different restorations measures, *Hydrobiologica* 40, 283-294.

²⁰ M. Scheffer, R. Portielje, L. Zambrano: Fish facilitate wave resuspension of sediment, *Limnol. Oceanogr.*, 48, 2003, 1920-1926.

en wegvangen van brasem. Belangrijke conclusie van dit onderzoek was dat het vooral een combinatie van maatregelen is, te weten reductie van de fijnslib-suspensie, reductie van golfslag en de invloed van de wind alsmede het wegvangen van de vis, die ervoor zorgen dat doorzicht tot op de bodem ontstond²¹. Indrukwekkende resultaten zijn de afgelopen twee jaar geboekt ten noordwesten van de Loenderveense Plas, in het gebied Terra Nova: "Terra Nova wordt kraakhelder" door het afvissen, was de conclusie van de heer G. ter Heerdt van het Waterleidingbedrijf Amsterdam²². Zodra het water helder wordt kunnen de ondergedoken planten weer opkomen en houden deze het fijnslib vast. Tijdens een op 30 maart 2004 georganiseerd minisymposium werd in een bijdrage aangegeven dat de invloed op de interne p-belasting door brasems groter is dan tot op heden werd gedacht: brasems zijn te kenschetsen als zwemmende riooloverstorten (vissen -> poep -> algen -> -> bodem -> vissen)²³.

Voortbouwend op de ervaringen en resultaten van het wegvangen van brasem op de Breukeleveense Plas en Terra Nova, stelt het college voor om op de Loosdrechtse Plassen in te zetten op het grootschalig wegvangen van vis, mogelijk in combinatie met het uitzetten van roofvis.

Voorstel 7: de gemeente Wijdmeren zal zich inspannen om met inzet van alle betrokkenen in te grijpen in de visstand van de Loosdrechtse Plassen.

Maatregel 3: Invloed van de wind en de golven beperken.

Door het op strategische plaatsen breken van de wind, kan opstuwing van bodemslib verminderd worden. Door het plaatsen van golfbrekers kan de hoeveelheid afslag verminderen. De aanleg van eilanden, herstel van legkokers en mogelijk andere maatregelen kunnen hier aan bijdragen. Nieuwe depots kunnen bijvoorbeeld worden ingericht op plekken waar vroeger eilanden waren dan wel door bestaande eilanden uit te breiden (zoals Elleman). Er kan dan een duidelijke (nieuwe) functie aan gegeven worden. De maatregelen kunnen dan werken als wind- en golfbrekers. Bij de experimenten in de Breukeleveense Plas werd hier ook al sterk op aangedrongen²⁴, maar is dit niet uitgevoerd vanwege de grote weerstand van aanwonenden (uitzichtverlies).

Desalniettemin is het college voorstander van een onderzoek naar het zoeken van de meest optimale locaties voor het inrichten en opzetten van de hiervoor genoemde werken.

Voorstel 8: de gemeente Wijdmeren dringt aan op nader onderzoek naar het oprichten van wind- en golfbrekkende werken, en zal zich inspannen om tenminste voorwaardenscheppend de oprichting van deze werken mogelijk te maken.

Maatregel 4: Invloed van de recreatievaart beperken.

Behalve de invloed van de recreatievaart door het belasten van het water met fosfaathoudende excrementen, moet ook niet worden uitgesloten dat het snelvaren door motorboten / sloepen of het langzaam varen met oudere motorschepen met een groot motorisch vermogen of diepgang een (tijdelijk) opwervend effect op het slib hebben. Het Plassenschap Loosdrecht e.o. verleende in 2003 600 snelvaartvergunningen, naast 22 bedrijfsontheffingen. De leges voor de ontheffingen worden in prijs verhoogd, waardoor er mogelijk minder zullen worden uitgegeven. Maar de vraag kan gesteld worden of de grootte,

²¹ E. van Donk et al.

²² Nieuwsbrief Natuurontwikkeling Loenderveen, no. 3, 13-05-2004

²³ M. Klinge: Bottom up versus Top down control, minisymposium Waterleidingbedrijf Amsterdam, 30-03-2004.

²⁴ E. van Donk et al.

snelheid en diepgang van de schepen op de Loosdrechtse Plassen niet verder kan worden beperkt. Oorspronkelijk werd er op Loosdrecht hoofdzakelijk gezeild; momenteel neemt het varen met gemotoriseerde sloepen exponentieel toe. Onbekend is welke invloed dat heeft op de opwerveling van het slib.

Met provinciale subsidie zijn bij enkele jachthavens inlaatpunten gemaakt voor bilgewater en chemische toiletten. Onderzocht zou moeten worden of, zeker nu toiletvoorzieningen met opvang aan boord een wettelijke plicht is bij nieuwgebouwde schepen, er afdoende inlaatpunten zijn.

Voorstel 9: de gemeente Wijdemereren dringt aan op nader onderzoek²⁵ naar de effecten van de (toenemende) gemotoriseerde recreatievaart op de opwerveling en fosfaatbelasting en de mogelijke maatregelen daartegen.

Samen verder

De gemeente Wijdemereren heeft hierboven 9 voorstellen gedaan die kunnen bijdragen aan het herstel van de waterkwaliteit (doorzicht) in de Loosdrechtse Plassen en het oplossen van de baggerproblematiek. Voorstellen die passen binnen het karakter van de Loosdrechtse Plassen en kunnen bijdragen aan de beleevingswaarde van de Loosdrechtse Plassen voor de recreant en de natuurliefhebber. Voorstellen die kunnen bijdragen aan nieuwe plaatsen waar kan worden gerecreëerd maar ook nieuwe natuur zich kan ontwikkelen. Voorstellen die misschien onbeperkt gebruik van de Loosdrechtse Plassen voor alle soorten van recreatie in de weg zouden kunnen staan. Maar ook voorstellen die op een breed draagvlak zouden moeten kunnen rekenen bij iedereen die met de Loosdrechtse Plassen begaan is. De gemeente kan dit echter niet alleen uitvoeren. Medewerking van andere overheden in het gebied is nodig, bundeling van kennis is nodig, er zal moeten worden geïnvesteerd in overleg, onderzoek en uitvoering van de maatregelen. Financiële en personele inspanning van alle betrokkenen zullen noodzakelijk zijn. Maar ook dient gezamenlijk te worden opgetreden. Gezamenlijk zal moeten worden opgetrokken in het proces van de KRW.

In het bijzonder wil het college nader overleggen met provincie en AGV:

is men bereid om positief (in planologische zin en op basis van de waterschapsregelgeving) mee te werken aan de in te richten locaties en de te treffen maatregelen?

is men bereid om te adviseren over de inrichting van locaties en te investeren in gerichte onderzoeken;

is men bereid om te investeren in maatregelen en te ondersteunen bij het verkrijgen van fondsen?

Dit leidt dan ook tot het 10^e en laatste voorstel:

Voorstel 10: De gemeente Wijdemereren nodigt overheden en belangenorganisaties uit om samen tot uitvoering van de voorgestelde maatregelen te komen binnen de termijn van de KRW.

²⁵ Bijvoorbeeld het Maritime Research Institute Netherlands (MARIN) te Wageningen